כח: כל האסורין פרק שישי תמורה

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ג מהל' מאכ"א הל' ט"ו).
בב ב (במ"י פ"ו מהל' מ"ע ה"ו) מיט"ו י"ד סימן קמו סעי' טו:
בג ג מיי' פ"ד מהל' מאכ"א הל"ב: מוסג"ה ה"ג: סמ"ג עשין קכ"ב: כד ד מיי' שם הל' ה: כה ה מיי' פ"י מהל' שחי' מחוסר הל"ב: ו (מיי' פ"ג מהל' מוסג"ה הל' טו):
בו ז מיי' פ"ב שם הל"ג: בז ח מיי' פ"ב שם הל"ה ו:

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א ב
2. פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ לֹא תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא: דברים ז כה
3. וְנִתַּתֶּם אֹתָם מְחֻבָּאתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מִצֵּבֹתָם וְאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא: דברים יב ג
4. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבְתּוֹ בִּבְהֵמָה מוֹת יוּמָת וְהָאִשָּׁה הַבְּהֵמָה תַּהֲרֹגוּ: ויקרא כ טו
5. וְיָמִירוּ אֶת בְּכוֹרָם בִּהֵבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב: תהלים קו כ
6. וּמִיָּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם: ויקרא כב כה
7. וַיְקַ אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ: בראשית ו יב
8. פֶּן תִּשְׁתַּעֶרְנָה עֲשֵׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה: דברים ד טז
9. וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְיָ קַח אֶת פַּר הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים וְהָרַסְתָּ אֶת מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו תְּכָרֵת: שופטים ו כה

גליון הש"ס

בעין משפט ב מי' פ"ו מהל' עבודת כוכבים. שם לו מזבר רק ללעיל לפרש למעיה ולא מזבר כלל כנמ"ש דין לנטעת שם:

רבינו גרשום

אמר רב אשי אינטרך משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מה לבעל מום שכן מומו ניכר לכל הנולם תאמר כו': ומה אתן ומחיר שאינו ניכר הואיל ואין מומו ניכר יהא כשר לגבי מזבח ת"ל מן הבהמה להוציא רובע ונרבע מן הבקר להוציא את הנעבד והלא דין הוא ומה אתן ומחיר שציפויין מותרין הן אסורין נעבד שציפויו אסור אינו דין שהוא אסור או חילוף ומה אתן ומחיר שהן אסורין ציפוייהן מותרין נעבד שמותר תלמוד לומר אי"כ ביטלת לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך אני אקיימנו לא תחמוד כסף וזהב בדבר שאין בו רוח חיים אבל בדבר שיש בו רוח חיים הואיל והן מותר יכול יהא ציפוי מותר ת"ל מן הבקר להוציא את הנעבד מתקיף לה רב חנניא טצמא דמעטי' קרא הא לא מעטי' קרא ציפוי מותר [א] והכתיב ואבדתם את שמם כל העשוי לשמם ההוא לכנות להם שם הוא דאתא לבית גליא קרינן אותו בית (ב) כריא פני המולך פני כלב עין כל עין קוף ואיפוך אנא מן הבהמה להוציא את הנעבד מן הבקר להוציא רובע ונרבע הרי מעניינא דקרא כתיב גבי בהמה ואיש כי יתן שכבתו בבהמה מות יומת גבי בקר כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מן הצאן להוציא את המוקצה מן הצאן להוציא את הנוגח אר"ש אם נאמר רובע למה נאמר נוגח ואם נאמר נוגח למה נאמר רובע לפי שישנו ברובע מה שאין כן בנוגח יש ברובע דשהרובע עושה אונס כרצון מה שאין כן בנוגח יש בנוגח שהנוגח משלם את הכופר מה שאין כן ברובע הוצרך לומר רובע והוצרך לומר נוגח והאי תנא מייתי לה מהכא דתניא הרובע והנרבע (וכולהו) הם בקדשים שקדם מום עובר להקדשן וצריכין מום קבוע לפדות עליהן שנאמר כי משחתם בהם מום בם מאי תלמודא יחסורי מיחסרא והכי קתני מנין שהן אסורין ת"ל כי משחתם בהם מום בם ותנא דבי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר עזות ועבודת כוכבים דבר עזות דכתיב כי השחית כל בשר וגו' עבודת כוכבים דכתיב פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל כל שהמום פוסל יכ בהן דבר עזות ועבודת כוכבים פוסלין בהן ותנא דבי ר' ישמעאל מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן מאי דריש בהו מיבעי ליה כי לחולה זקן ומזוהם ות"ק דאפקינהו להני קראי לרובע ונרבע חולה זקן ומזוהם מנא ליה נפקא ליה מן הצאן מן הכבשים ומן העזים ולתנא דבי ר' ישמעאל [ב] אורחיה דקרא לאישתעויי הכי: איזהו מוקצה (ג) [ד] לעבודת כוכבים וכו': אמר ר"ל אין [ה] אסור [ו] אלא מוקצה לשבע שנים שנאמר [ז] ויהי בלילה ההוא ויאמר [ח] [לו ה'] קח את פר השור אשר לאביך ופר השני שבע שנים והתם מוקצה בלחוד הוה נעבד נמי הוה א"ר אחא בר יעקב מוקצה לעבוד ולא עבדוהו רבא אמר לעולם עבדוהו וחידוש הוא כדר' אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא שמנה דברים התירו באותו לילה חוץ וזמן וכלי

אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מה לבעל מום שכן מומו ניכר לכל הנולם תאמר ברובע ונרבע שאין מומו ניכר הואיל ואין מומו ניכר יהא כשר לגבי מזבח ת"ל מן הבהמה להוציא רובע ונרבע מן הבקר להוציא את הנעבד והלא דין הוא ומה אתן ומחיר שציפויין אסור אינו דין שהוא אסור או חילוף ומה אתן ומחיר שהן אסורין ציפוייהן מותרין נעבד שמותר [ב] יהא ציפוין מותר א"כ ביטלת [ג] לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך אני אקיימנו לא תחמוד כסף וזהב [ד] בדבר שאין בו רוח חיים אבל בדבר שיש בו רוח חיים הואיל [ה] והן מותר יכול יהא ציפוי מותר ת"ל מן הבקר להוציא את [ו] הנעבד מתקיף לה רב חנניא טצמא דמעטי' קרא הא לא מעטי' קרא ציפוי מותר [א] והכתיב [ז] ואבדתם את שמם כל העשוי לשמם [ח] ההוא לכנות להם שם הוא דאתא [ט] לבית גליא קרינן אותו בית [י] כריא פני המולך פני כלב עין כל עין קוף ואיפוך אנא מן הבהמה להוציא את הנעבד מן הבקר להוציא רובע ונרבע הם מענייגא דקרא [יא] כתיב גבי בהמה [יב] ואיש כי יתן שכבתו בבהמה מות יומת גבי בקר כתיב [יג] וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב [יד] מן [טו] הצאן להוציא את המוקצה [טז] מן הצאן להוציא את הנוגח אר"ש אם נאמר רובע למה נאמר נוגח ואם נאמר נוגח למה נאמר רובע לפי [יז] שישנו ברובע מה שאין כן בנוגח יש ברובע [יח] דשהרובע עושה אונס כרצון מה שאין כן בנוגח יש בנוגח שהנוגח [יט] משלם את הכופר [כ] מה שאין כן ברובע הוצרך לומר רובע והוצרך לומר נוגח והאי תנא מייתי לה מהכא דתניא [כא] הרובע והנרבע [כב] (וכולהו) הם בקדשים שקדם מום עובר להקדשן [כג] וצריכין מום קבוע לפדות עליהן שנאמר כי משחתם בהם מום בם מאי תלמודא [כד] יחסורי מיחסרא והכי קתני [כה] מנין שהן אסורין [כו] ת"ל [כז] כי משחתם בהם מום בם ותנא [כח] דבי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר עזות ועבודת כוכבים דבר עזות דכתיב [כט] כי השחית כל בשר וגו' עבודת כוכבים דכתיב [ל] פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל כל שהמום פוסל יכ בהן דבר עזות ועבודת כוכבים פוסלין בהן ותנא דבי ר' ישמעאל מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן מאי דריש בהו מיבעי ליה [לא] לחולה זקן ומזוהם ות"ק דאפקינהו להני קראי לרובע ונרבע חולה זקן ומזוהם מנא ליה נפקא ליה [לב] מן הצאן מן הכבשים [לג] ומן העזים ולתנא דבי ר' ישמעאל [לד] אורחיה דקרא לאישתעויי הכי: איזהו מוקצה [לה] [ד] לעבודת כוכבים וכו': אמר ר"ל אין [ה] אסור [ו] אלא מוקצה לשבע שנים שנאמר [ז] ויהי בלילה ההוא ויאמר [ח] [לו ה'] קח את פר השור אשר לאביך ופר השני שבע שנים והתם מוקצה בלחוד הוה נעבד נמי הוה א"ר אחא בר יעקב מוקצה לעבוד ולא עבדוהו רבא אמר לעולם עבדוהו וחידוש הוא כדר' אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא שמנה דברים התירו באותו לילה חוץ וזמן וכלי

ציפויין. מה מיכנה עליו שום דכר למתר שנמנו לה מותר הניפוי לפן נעני'? [ב] לעשות ניקוענין למזמח להמוזה לה לתקרה מלה גם שניהן ולה ניפויהן: **נעבד שציפויין אסור.** לכתיב לה ממנוד כסף וזהב עליהם וגו': [ג] **נעבד שמשמיהו עבודת כוכבים אינו דין שיהא הוא אסור לגבוה.** יהי לדהדיוט לה מיתסר לגבוה לפן נעני הניפוין אסורין לגבוה מיהא הואיל ולה ניפויהן אסור לפני בהנאה להדיוט וקלת למה לי: **או חילוף.** לי לה כתיב קלת חיכה למלופי דינה: **נעבד שהוא מותר.** דלה למכתן למתר: [ד] **מכי קתמר** [ה] **ל"ב ביטלת לה תחמוד כו'.** הלכך ניכה למימר לו חילוף [ו] הואיל ומדינה מתיא למתר נעבד לגבוה לה צריך קלת [ז] דקתמר: **מני מקיימנו כו'.** הלכך ניכה למימר לו חילוף והואיל והוה מותר מפילו לגבוה ניפוין מותר: **ס"ל מן הבקר ולה ת"ל מכקר לטוליי אפ נעבד.** למתר לגבוה וכיון למתר לגבוה ניפויין למתר לף להדיוט דקרינן ביה לה תחמוד וגו': **ביה גליא.** [ח] (ל"ל) ביה לליא כמו לוות לוין. ל"ל ביה לריא ביה הכפה לשון כרי שומה (ירמיה יח): **מעיינינא דקרא.** [ט] למכתן דכתיב מעניין קרא בהמה ובהר עבודת כוכבים נפיב קרא בהמה ובהר: **מוקצה.** שהקציהו לעזרך תקרובת עבודת כוכבים: **אפ נעוגה.** שהמית לת הלמה נעד למד דלה מיתסקיה: **אפ נאמר רובע.** למתר להקרבה והלה שניהם שוין לאם היו כ' עדים בדבר שניהם נפקלין: [י] **נוגח.** לף עשה כו תוגם כרלון לעניין שקלה נפקלה למען לף לה ע"פ בעלים ועפלו מן הפקלה (ב"ק מ:). **אם נאמר רובע למה נאמר נוגח.** הרי שניהן שוין בכניסה לעניין פקלה נמקום עדים (שם). שהרובע עושה אונס בראנן. הרבע לתם מת ופקלו כרובע. דמיהן ולת הכמהה מהרגו מה שאין כן בנוגח. נוגח לף עשה כי תוגם כלנן, דמיהן כי יגח ולף שיעויהו (שם). ת"ל. גמ' קרקנות. כי משחתם בהם מום בם. לף יליו לכם, דעין המשחה בין מום פוסלים כהם (חולין כב:). דבר ערוה. ניכע ונרבע, ועבודת כוכבים. נעבד, שהמומו לנהמתו (שם). **כי השחית כל בשר.** כלור המבל מתוג, ולור המבל נשחיתו לקלו, דמשמע (בראשית ו) ויקח להם נשים וגו', שהיו נוקחין לנשי לשיהן ולפל נהמה ומיה (חולין שם ובפ"ו מהלכות יו"ט ה"ב). **כל שהמום פוסל בהן בר.** דהל לקלישנו לחמנת לום דמשיך כי משחתם בהם מום בם (בכורות נ:).

שיטה מקובצת

(א) שמותר אינו דין שיהא ציפויו"ר: (ב) וחזר עליהם בדבר: (ג) הואיל והוא מותר: (ד) הנעבד. עי' תוס' ע"ז נ' ד"ה מיכן ע"ש]. ד"ה אלהיהם: (ה) לבית גליא קורין אותו בית כריא. ל"א בית כליא קרין: (ו) דקרא והבא מעניינא דקרא נבי בהמה כתיב ראש' ו) לפי שיש כרובע משא"כ בנוגח ויש ברובע שהרובע עשה בו אונס: (ח) הכופר. לאחר מיתה משא"כ ברובע ומפני שיש ברובע מה שא"כ בנוגח ובנוגח מה שא"כ ברובע הוצרך: (ט) והנרבע הרי הם ס"א והנעבד והאתנן הרי הן כקדשים שקדם כו' ובקבת ספרים מסיים בה והמחיר ושוחט וקלוט הרי הן כקדשים כו' ורש"י לא גריס לה. וחיכת וכולם נמחק: (י) לתלמוד. ל"א ה"ק מנין שאסורין שנאמר כי משחתם בהם מום בם ואפר מי כל שהמום פוסל בו ואין השחתה פוסלת בו (בכורות ס: ותוס' ד"ה ואבדתם) והנא דבי ר' ישמעאל מן הבקר שנאי השחתה אינו אלא דבר עזות כו': (יא) אפורין שנא' כי: (יב) ויה. ל"א נפקא לי' מדהניא מן הצאן ומן הבקשים ומן העזים תקהו הרי אלו מעוניין פרט לוקן וחולה ומזוהם והאי תנא סבר מן הצאן ומן הבקשים ומן העזים אורחיה דקרא הוא: (יד) מוקצה המוקצת לעבודה כוכבים: (טו) אין מוקצה אסור: (טז) ויאמר לו ה': קח: (יז) דאסור הרי קאמר אבא ר' ישמעאל אמאי דאסור כו' ולא צריך קרא הרי קאמר אני אקיימנו כו'. לכאורה אכתי אורחיה דקרא הוא שאין נעבד שהוא מותר דלא אשכחן שהוא אסור יהא צפוי מותר ואי משום לא תחמוד איבא בדבר שאין בו רוח חיים ס"ד ופרי"ד ופה"ר ת"ל: (יח) לשון נוזה כמו גל בית כליא כמו כליון ל"א בית כריא בית הכפה לשון כורה שוחה: (כ) נפקלין. ס"ד ומה"ר אגוס ורצון שיין ברובע רבין כך ובין כך חייב פקילה הס"ד: (כא) להקריבם ס"ד ומה"ר שקרם מום עובר להקדישן קדושים קרושת הגוף וצריכין מום קבוע הס"ד: (כב) אלא עד ד':

(ג) ע"ז מה: תו', ב) [ע"ז תשרן. ג) ב"ק מז., ד) גי' ב"ק המוסג ה) [ב"ק מז., ד) [ע"ז נ:], ה) [ע"ז נ:], ו) [ע"ז נ:], ז) [ע"ז נ:], ח) [ע"ז נ:], ט) [ע"ז נ:], י) [ע"ז נ:], יא) [ע"ז נ:], יב) [ע"ז נ:], יג) [ע"ז נ:], יד) [ע"ז נ:], טו) [ע"ז נ:], טז) [ע"ז נ:], יז) [ע"ז נ:], יח) [ע"ז נ:], יט) [ע"ז נ:], כ) [ע"ז נ:], כא) [ע"ז נ:], כב) [ע"ז נ:], כג) [ע"ז נ:], כד) [ע"ז נ:], כה) [ע"ז נ:], כו) [ע"ז נ:], כז) [ע"ז נ:], כח) [ע"ז נ:], כט) [ע"ז נ:], ל) [ע"ז נ:], לא) [ע"ז נ:], לב) [ע"ז נ:], לג) [ע"ז נ:], לד) [ע"ז נ:], לה) [ע"ז נ:]

מוסף רש"י

בית גליא. לשון נוזה כמו גל (ע"ז מו: ובי' הכ"ח גלי לשון גזה). בית כריא. לשון מפילה ושפלה (שם). להוציא את המוקצה. שיחמוד לתקריב לע"ז (ב"ק מ:) שהקלה והיפה לעורך עבודת כוכבים (בכורות מא:). את הנוגח. לת הלמה ומת (שם) שהמית לת הלמה ע"פ עד לחד לו ע"פ בעלים ועפלו מן הפקלה (ב"ק מ:). אם נאמר רובע למה נאמר נוגח. הרי שניהן שוין בכניסה לעניין פקלה נמקום עדים (שם). שהרובע עושה אונס בראנן. הרבע לתם מת ופקלו כרובע. דמיהן ולת הכמהה מהרגו מה שאין כן בנוגח. נוגח לף עשה כי תוגם כלנן, דמיהן כי יגח ולף שיעויהו (שם). ת"ל. גמ' קרקנות. כי משחתם בהם מום בם. לף יליו לכם, דעין המשחה בין מום פוסלים כהם (חולין כב:). דבר ערוה. ניכע ונרבע, ועבודת כוכבים. נעבד, שהמומו לנהמתו (שם). כי השחית כל בשר. כלור המבל מתוג, ולור המבל נשחיתו לקלו, דמשמע (בראשית ו) ויקח להם נשים וגו', שהיו נוקחין לנשי לשיהן ולפל נהמה ומיה (חולין שם ובפ"ו מהלכות יו"ט ה"ב). **כל שהמום פוסל בהן בר.** דהל לקלישנו לחמנת לום דמשיך כי משחתם בהם מום בם (בכורות נ:).

מסורת הש"ס

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com